

Piotr Łukasz Grotowski

Sveti Nikola Novi Mučenik iz Vounene i njegova dva lica

Prema legendi, Sveti Nikola Novi Mučenik bio je vojnik kojega su u 10. stoljeću u Vouneni (Tesalija) mučili i ubili barbari. Unatoč pokušajima da ga se oblikuje kao aktivnog branitelja kršćanstva prema novim standardima srednjobizantske hagiografije, nije uspio steći značajniju popularnost. Prvi poznati prikaz sveca naslikan je u radionici Panselinosa u Protoatonu na Atosu. Identifikacija njegova lika je otežana zbog pogreške učinjene u kasnijem prikazu sveca u Starom Nagoričanu, gdje ga je slikar, neupućen u ikonografiju nepoznatog sveca, naslikao po predlošku Svetog Nikala (također zvanog Nikola), jednog od četrdeset mučenika Sebaste. Stoga su nekoliko stoljeća cirkulirala dva različita tipa prikaza Nikolina lica: lokalni su slikari slijedili tradicionalni način oblikovanja mladog golobradog Nikole, a majstori povezani s dvorovima lokalnih vladara ponavljali su grešku s freske zaklade kralja Milutina u Starom Nagoričanu. Ova dvostruka ikonografija zadržala se do sredine 16. stoljeća, kad se popularnost sveca učvrstila.